

Sessió 6. De la seqüència a la fotonovel·la.

Objectius

Observar i expressar les característiques essencials d'una seqüència, d'una escena o de la totalitat d'un relat amb imatges fixes: què passa, a qui passa, on passa.

Observar els elements fonamentals que constitueixen una narració amb imatges fixes (l'estructura, els personatges, el temps, l'acció).

Realitzar petits exercicis per tal de descobrir les possibilitats expressives dels relats amb l'ajuda de fotografies.

Continguts

Introducció al relat amb imatges fixes: el guió i l'storyboard.

Elements expressius del còmic aplicables a la fotonovel·la: onomatopeies, línies cinètiques i globus.

El muntatge.

Desenvolupament

1. Introducció al relat amb imatges fixes: el guió.

La fotonovel·la, així com el còmic, són recursos expressius útils per estimular l'expressió a l'aula com a conseqüència del seu llenguatge senzill. És per això que poden ser elements que permeten globalitzar el treball entre diverses àrees d'una manera motivadora. També faciliten l'anàlisi d'imatges fixes i la seva comprensió com a components d'una seqüència d'imatges.

La metodologia global per a la construcció d'una fotonovel·la permet el treball en petit grup, de manera que cadascú pugui aportar les idees i el treball adequats a les seves possibilitats. Un treball en grup enriqueix els resultats finals.

L'objectiu principal de la fotonovel·la (o del còmic) és relatar una història a través d'imatges utilitzant un llenguatge verbal complementari que aconsegueix diferents funcions:

- Completar les mancances narratives que puguin tenir les imatges.
- Aclarir les situacions i diàlegs que s'hi produeixen.
- Facilitar la comprensió d'el·lipsis d'espai i/o temps.

Per a la realització d'una fotonovel·la cal tenir en compte uns components bàsics intrínsecs:

El *relat*, que ha de ser suficientment concret per poder ser transformat en una *narració amb imatges*, tenint clar l'*espai* (composició, planificació i angulació), el *temps* i el *ritme narratiu* (el·lipsis, flash-back, flash-forward, transicions...) on es desenvolupa l'acció.

Els *personatges*, que han de quedar ben definits per tal de transformar-los en imatges.

El *narrador*, que pot ser un altre personatge, sovint sense imatge, però que insereix aclariments en forma de *banderola* o quadre de text per a la bona comprensió del desenvolupament de la narració.

La ubicació, forma, grandària i seqüència en *vinyetes* de les situacions que s'hi produeixen.

Els elements expressius característics: els *globus*, destinats a contenir un mínim imprescindible de paraules que formaran el diàleg entre personatges, i els *símbols*, com ara les metàfores visuals, les onomatopeies o els elements cinètics.

Com més s'estudiïn tots els elements que formaran la fotonovel·la, més fàcilment es podrà construir la creació fotogràfica i el muntatge final.

Pràctica 1. El guió literari

El guió literari serà el que ens donarà la primera pauta per a la transformació d'un escrit en imatges. Es pot crear una fotonovel·la d'una història, d'un conte o d'una biografia existents; també es pot inventar un relat partint, per exemple, d'una pluja d'idees; també es pot explicar alguna anècdota o incident, etc.

Una vegada es té decidit què es pretén explicar, cal analitzar el text tot preveient les vinyetes que formaran la seqüència d'imatges que caldrà construir.

Elaboreu en petit grup un relat curt, seleccionant el text corresponent "imatge a imatge".

2. Introducció al relat amb imatges fixes: l' storyboard.

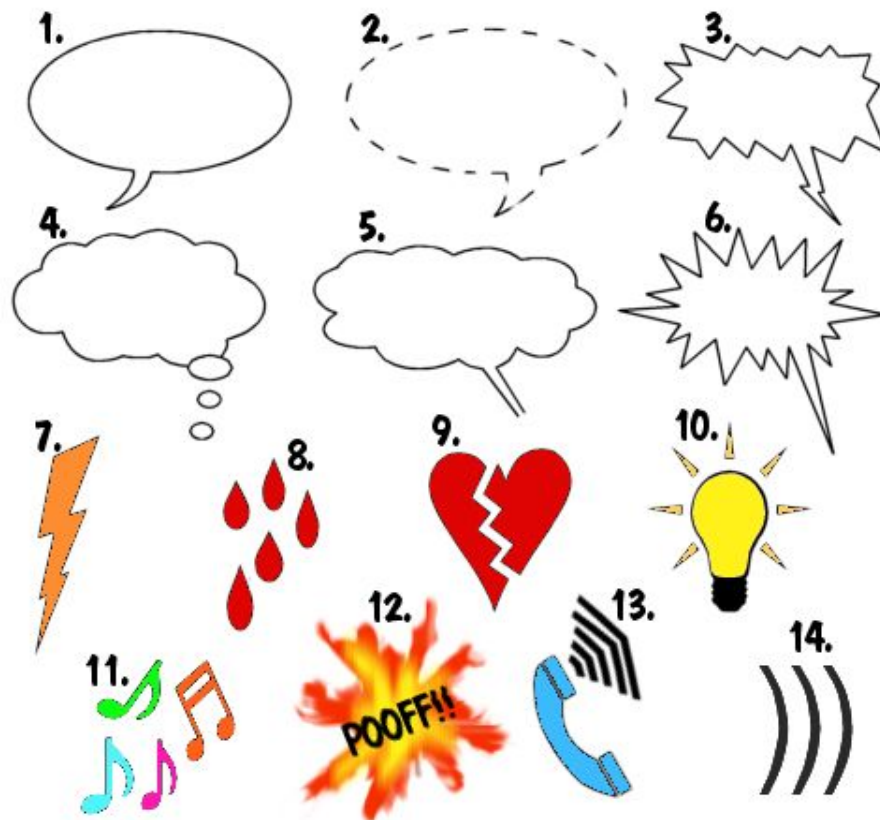
Una vegada es té decidit el relat i el repartiment en vinyetes, cal decidir:

- a) La caracterització dels personatges (estat d'ànim, expressió del rostre, trets físics, manera de vestir, etc). La llum també ens pot ajudar a posar un accent expressiu, segons l'angle d'on provingui el focus lluminós. Encara podem aprofundir més en altres aspectes expressius, com la desproporció entre personatges o objectes, que ens poden ajudar a explicar la nostra història d'una forma més amena.
- b) Què es veurà a cada vinyeta (composició) i com s'hauria de veure per explicar-la millor (planificació i angle de visió). Un aspecte compositiu important és l'estudi de la profunditat, el volum. Amb un bon plantejament de la llum i de les ombres aconseguirem remarcar el volum i trencar l'efecte pla de l'espai bidimensional.
- c) Estudiar la forma i grandària de cada vinyeta, així com la composició futura de les pàgines. Una successió de vinyetes comporta una seqüència. Cal tenir clara la línia de lectura per evitar confondre el lector. Es pot parlar d'efectes o transicions entre vinyetes, com el zoom o diversos tipus de foses. L'acció pot sortir de l'espai limitat de la vinyeta per transgredir el d'altres vinyetes amb l'objectiu d'aconseguir determinats efectes expressius.
- d) És convenient evitar la monotonia que reflecteix una pàgina formada per vinyetes de la mateixa forma i grandària.
- e) Les banderoles amb el text del narrador és una qüestió imprescindible per explicar allò que no expliquen les imatges.
- f) El que diuen els personatges en cada moment i que és imprescindible per a la comprensió del relat. Cal tenir en compte que la característica diferenciadora del còmic i de la fotonovel·la en relació a altres formes de relats és l'estalvi de text, que permet la lectura i la comprensió ràpida. Els globus o bafarades poden ser expressius per la seva pròpia forma, denotant ràbia, tranquil·litat, fred, etc.
- g) Els símbols per reforçar l'expressió (onomatopeies que solen denotar sorolls i sovint apareixen com a elements que omplen per si mateixos una vinyeta. Són codis que coneixen bé els lectors de còmic i que estalvien gran quantitat d'explicacions, metàfores visuals que ens informen d'idees, d'enamoraments o d'amors trencats, de renecs..., símbols cinètics que ens donen informació sobre moviments, etc.).

Pràctica 2. Globus i altres símbols

Comenteu en grup en quines situacions del vostre o d'un altre relat utilitzaríeu els globus i símbols de la imatge següent. Penseu en altres de possibles si no trobeu entre aquests els que us calgui per al vostre relat.

Una vegada acordades totes les premisses i característiques necessàries per a l'elaboració de les vinyetes, caldrà fer un “projecte” amb les conclusions a què haurem arribat. Aquest projecte quedarà plasmat en un storyboard, que estarà format per una taula amb diverses cel·les que contindran un dibuix esquemàtic de la vinyeta, els textos dels globus o de les banderoles i les indicacions sobre símbols, personatges, espais i altres comentaris que facilitin la construcció posterior.

Pràctica 3. Elaboració de l'storyboard.

La paraula storyboard s'utilitza pel fet que inicialment els projectes per a la construcció d'un relat es muntaven sobre un tauler on s'anaven col·locant les vinyetes amb les anotacions pertinents. Utilitzant la taula que us mostrem, o alguna altra que creieu convenient, munteu el vostre storyboard per procedir a la posterior presa d'imatges i muntatge corresponent de la fotonovel·la.

Opcionalment podeu crear un storyboard senzill usant algun dels textos de Joan Fuster sobre les quatre estacions que trobareu al final de la documentació d'aquesta sessió (annex 1).

Títol:			
Imatges			
Diàlegs			
Símbols i observ.			
Imatges			
Diàlegs			
Símbols i observ.			

3.El muntatge.

Una vegada acabat l' storyboard, feu les fotografies necessàries (és convenient fer-ne com a mínim tres o quatre per a cada vinyeta, per decidir després quina de les fotos és la que més respon a les característiques definides prèviament).

Per completar amb els globus o banderoles, o els símbols que s'hagin d'afegir a cada fotografia, es pot treballar amb un editor gràfic (p.e. el Gimp) per capes. També hi ha la possibilitat d'imprimir fotografies, símbols, globus, etc., i retallar-ho tot i enganxar-ho com s'hagi previst.

Caldrà també preveure la construcció del títol. Sovint, els títols de còmics o fotonovelles, per les formes que se'ls confereixen, tenen una elaboració que es troba entre text i imatge.

Finalment us suggerim el muntatge, bé sigui digital o sobre paper, de la manera següent: muntant les vinyetes en una taula de Word, creant una agrupació d'imatges amb el Gimp o utilitzant una de les aplicacions del programa Picasa (podeu recordar la sessió 9 del curs DV16) tot enganxant les vinyetes acabades sobre fulls DIN A3 o DIN A4.

Colégio Rainha da Paz (Sao Paulo)
<http://www.rainhadapaz.g12.br/corpo.htm>

CEIP Pinyana (Alfarràs)
Treball Conjunt

CEIP Pinyana (Alfarràs)
Breus històries per conviure millor.

(annex 1)

Primavera

¿Veieu? Ja s'ha acabat el fred! Els arbres comencen a vestir-se de verd, les flors estrenen colors nous, els ocells canten i canten sense parar, i fins i tot l'aire sembla més dolç i transparent. El món sencer fa goig. Diríeu que la vida de totes les coses, apagada durant els mesos de l'hivern, es desperta amb una fúria clara i gloriosa. Si passegeu pel camp, trobareu l'alegria repartida entre les plantes i els animallets. El sol té miraments de carícia i el vol enjogassat de les papallones us temptarà a córrer acaçant-les¹. A vegades, quan ningú no s'ho espera, cau una pluja ràpida o bufa una ventada empipadora i burleta. Però això passa de seguida, i tot torna a ser feliç i prometedor.

Joan Fuster

Construiu un storyboard senzill per a la creació d'una seqüència d'imatges que il·lustri les paraules anteriors.

Títol:			
Imatges			
Diàlegs			
Símbols i observ.			
Imatges			
Diàlegs			
Símbols i observ.			

---

¹ Perseguint-les insistentment.

Estiu

"Per l'estiu, tota cuca viu". Això diu el poble. I és veritat: la calor té benignitats per a tothom. No solament les cuques -els insectes humils, lletgets o curiosos-, sinó també les altres bestioles, i els vegetals, prosperen i es belluguen a l'amor del sol ponent. Maduren els esplets²: les fruites dels arbres es deixen collir més ensucrades que mai; els blats rossegen, a punt de segar; els arrossos passen del verd jove al groc d'or; els grans del raïm es fan grossos i brillants. És clar que, ben sovint, la calor resulta pesada i insuportable. Però els éssers humans han tingut el bon pensament de remeiar aquesta incomoditat inventant les vacances a vora mar o a muntanya.

Joan Fuster

Construïu un storyboard senzill per a la creació d'una seqüència d'imatges que il·lustri les paraules anteriors.

Títol:			
Imatges			
Diàlegs			
Símbols i observ.			
Imatges			
Diàlegs			
Símbols i observ.			

² Collites.

Tardor

La tardor és el moment de les collites: de la verema, de la recol·lecció de molts fruits. Els arbres perden les seves fulles, que grogues i seques, són arrossegades pels primers vents. Les poques flors que queden van marcint-se.

El camp sembla cansat, després d'haver donat la seva riquesa. I tot fa la impressió d'una lenta i fina melangia...

Joan Fuster

Construïu un storyboard senzill per a la creació d'una seqüència d'imatges que il·lustri les paraules anteriors.

Títol:			
Imatges			
Diàlegs			
Símbols i observ.			
Imatges			
Diàlegs			
Símbols i observ.			

Hivern

¿No heu vist mai nevar? La neu cau en petites volves, lleugeres, blanques, com si fos confetti dels àngels, i es diposita sobre la terra, sobre els balcons, sobre les teulades, sobre les branques dels arbres, en una capa espessa i gelada. Als pobles de les nostres planes no sol nevar-hi amb massa freqüència; però a les nostres muntanyes sí. (.../...) De tota manera, durant l'hivern les plantes i els animals moren o queden com adormits. Els ocells fugen cap a països més càlids. I nosaltres mateixos ens refugiem, sempre que podem, a les nostres cases, on hi ha la llar encesa i fa de bon estar.

Joan Fuster

Construïu un storyboard senzill per a la creació d'una seqüència d'imatges que il·lustri les paraules anteriors.

Títol:			
Imatges			
Diàlegs			
Símbols i observ.			
Imatges			
Diàlegs			
Símbols i observ.			

